

Önlisans Öğrencilerinin İngilizce Dersi Bilişsel Öğrenme Alanları Kazanımları ile İlgili Özyeterlik Algıları*

*Self-Efficacy Perceptions of Vocational Students about Cognitive Objectives of English
Language Course**

Selda ÖZER¹

¹ Öğretim Görevlisi Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu,
sozer@nevsehir.edu.tr 0000-0003-2648-9150

Araştırma makalesi/ Research Article

Geliş: 13.07.2019

Kabul: 23.10.2019

Yayın: 31.12.2019

Atıf

Özer, S. (2019). Önlisans Öğrencilerinin İngilizce Dersi Bilişsel Öğrenme Alanları Kazanımları ile İlgili Özyeterlik Algıları . *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 1-16.

Özer, S. (2019). Self-Efficacy Perceptions of Vocational Students about Cognitive Objectives of English Language Course. *Maarif Mektepleri International Journal of Educational Sciences*, 3(2), 1-16.

Öz

Özyeterlik, bireyin belli bir görevi yerine getirmek için gereken etkinlikleri düzenleyerek, o görevi başarılı bir şekilde gerçekleştirebilme yeteneği ve kapasitesine ilişkin kendini algılayışı ve kendine ilişkin inancıdır. Özyeterlik algısı güçlendikçe, harcanacak çaba artar ve çabanın artması da belli etkinlikler sonunda elde edilecek yabancı dil başarısına ulaşmada önemli bir faktördür. Çalışmada, önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, 2018-2019 bahar yarıyılında, bir devlet üniversitesi meslek yüksekokulunda öğrenim gören önlisans öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmaya toplam 160 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplamak amacıyla, İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanlarının bilgi, kavrama ve uygulama düzeyi kazanımları dikkate alınarak

*Bu makale, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi tarafından 25-27 Haziran 2029 tarihleri arasında Nevşehir'de düzenlenen 3. Eğitim Bilimleri ve Sosyal Bilimler Sempozyumu (RESSCONGRESS)'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

hazırlanan Likert tipi anket kullanılmıştır. Araştırmada verilerin analizi için SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Veriler, yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma puanları kullanılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır. Araştırmanın sonucunda, önlisans öğrencilerinin, bilgi düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının “Bana uyuyor”, kavrama ve uygulama düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının “Bana çok az uyuyor” ve genel özyeterlik algılarının “Bana uyuyor” düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bununla birlikte, öğrencilerin kavrama düzeyi özyeterlik algılarının bilgi düzeyinden daha düşük, uygulama düzeyi özyeterlik algılarının da kavrama düzeyinden daha düşük olduğu çalışmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Özyeterlik, bilişsel öğrenme alanları, İngilizce dersi, önlisans düzeyi.

Abstract

Self-efficacy is self-perception and self-belief in the ability and capacity of an individual to perform a certain task or to organize the activities necessary to perform a certain task. As the self-efficacy perception gets stronger, the effort to be spent on an activity increases and the increase in the effort is an important factor in achieving the success in foreign language. The study aims at determining self-efficacy perceptions of associate degree students about cognitive objectives of English course. The study was carried out in 2018-2019 spring semester with the students studying at a public vocational school. 160 students participated in the study voluntarily. The study was designed as a survey model which aims to describe an existing situation. The data were collected using a Likert type questionnaire form prepared by taking into consideration the cognitive domain (knowledge-comprehension-application) objectives of English language course. The findings of the study showed that students' self-efficacy perceptions for knowledge were at “Fits me” level, that their self-efficacy perceptions for comprehension and application were at “Fits me to some degree” level, and that their overall self-efficacy perceptions were at “Fits me” level. The students' perceptions for comprehension level were lower than knowledge level, and their perceptions for application level were lower than comprehension level.

Keywords: Self-efficacy, cognitive domain, English language course, vocational students.

Giriş

Bilişsel öğrenme alanları, zihinsel öğrenmelerin baskın olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alandır. Bilişsel öğrenme alanları, Bloom (1956) tarafından bir taksonomi halinde sınıflandırılmıştır. Taksonomi, istendik davranışların basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, birbirinin ön koşulu olacak şekilde aşamalı olarak sıralanmasıdır. Bilişsel öğrenme alanları, her düzey bireyden farklı bir düşünce tarzı gerektiren (a) bilgi, (b) kavrama, (c) uygulama, (d) analiz, (e) sentez ve (f) değerlendirme olarak altı düzeyde sınıflandırılmıştır (Sönmez, 2004; Demirel, 2004; Senemoğlu, 2005; Küçükahmet, 2009; Demirel, 2010). Bu sınıflama, bazı eksikliklerine ve eleştirilere rağmen, eğitim bilimleri alanında standart olarak kullanılan bir sınıflama haline gelmiştir (Bacanlı, 1999). Bu çalışmada, öğrencilerin İngilizce dersinin bilgi, kavrama ve uygulama düzeylerine yönelik kazanımları ile ilgili özyeterlik algıları incelendiği için, sadece bu düzeylerle ilgili bilgiler verilmiş; analiz, sentez ve değerlendirme düzeylerine yer verilmemiştir.

Bilgi düzeyinde, öğrencinin herhangi bir nesne ve olguyla ilgili bazı özellikleri görünce tanınması, sorunca söylemesi ya da ezberden aynen tekrar etmesi beklenir. Bu düzeyde, anlamını ve mantığını bilerek tanıma, söyleme ve ezberden söyleme vardır. Bilgi düzeyi kendi içinde, terimler, olgular, araç-gereçler, alışılar, yönelim ve aşamalı diziler, sınıflamalar ve sınıflar bilgileri ile ölçütler, yöntemler, ilke ve genellemeler, kuramlar ve yapıların bilgisi alt basamaklarına ayrılmıştır (Sönmez, 2004; Demirel, 2010).

Kavrama düzeyinde, bilgi düzeyinde kazanılan davranışların öğrenci tarafından özümsemesi, kendine mal edilmesi ve anlamının yakalanması söz konusudur. Bilginin transfer edilmesi gerekmektedir. Bu transfer süreci sadece ezberleme, anlama hatırlamayı değil; yeni bir anlatım biçimine çevirme, grafiğini çizme, yeni bir grafiği açıklama, bir olgunun neden ve nasıl olduğunu kendi cümleleriyle açıklama, yeni örnek verme, verilerin geçmişini ve geleceğini kestirme süreçlerini de içerir. Kavrama düzeyi kendi içinde, çevirme, yorumlama ve öteleme (kestirme) alt basamaklarına ayrılmıştır (Sönmez, 2004; Demirel, 2010).

Uygulama düzeyi, öğrencinin bilgi ve kavrama düzeyinde kazandığı davranışlara dayanarak kendisi için yeni olan bir sorunu çözmesinin beklendiği düzeydir. Sorun, nitelik ve nicelik açısından yeni olmalıdır. Öğrenci, bu sorunu çözerken ilgili ilkeleri, genellemeleri, yöntem ve teknikleri kullanır, değiştirir ya da yeni ve özel durumlara uygular (Sönmez, 2004; Küçükahmet, 2009). Bu çalışmada dikkate alınan bilişsel alan sınıflaması ve alt basamakları aşağıda ayrıntılı olarak verilmiştir (Demirel, 2010):

- 1.00 Bilgi
  - 1.11 Terimlerin Bilgisi
  - 1.12 Olguların bilgisi
  - 1.13 Araç-Gereçlerin Bilgisi
  - 1.21 Alışışların Bilgisi
  - 1.22 Yönelimler ve Aşamalı Dizilerin Bilgisi
  - 1.23 Sınıflamaların ve Sınıfların Bilgisi
  - 1.24 Ölçütlerin Bilgisi
  - 1.25 Yöntemlerin Bilgisi
  - 1.31 İlke ve Genellemelerin Bilgisi
  - 1.32 Kuramların ve Yapıların Bilgisi
- 2.00 KAVRAMA
  - 2.10 Çevirme
  - 2.20 Yorumlama
  - 2.30 Öteleme (Kestirme)
- 3.00 UYGULAMA

Özyeterlik genel olarak, bireyin bir görevi veya etkinliği yerine getirebilmek için gerekli yeteneklere sahip olup olmaması ilgili kendine olan inancıdır (Bandura, 1977). Özyeterlik, bireyin bu görev veya etkinliği yerine getirirken yeteneklerini

düzenlemesini de kapsamaktadır. Bir görevi yerine getirirken, özyeterliği yüksek bir birey özyeterliği düşük olan bir bireye nazaran daha fazla çaba gösterir, sorun ve engellerle karşılaştığında hedefine bağlı kalarak bu sorunların üstesinden gelmede daha başarılıdır (Bandura, 1977; Scholz, Dona, Sud, & Schwarzer, 2002; Senemoğlu, 2005).

Özyeterlik gerçekleştirilecek göreve özgüdür ve bağlamdan bağlama değişiklik gösterir. Yerine getirilmesi gereken görevlerin çeşitlilik göstermesi durumunda, özyeterliği ölçmek için farklı ölçmeler yapmak daha doğru olacaktır (Bandura, 1986). Diğer bir ifadeyle, bireylerin öz-yeterlik algılarının genel olarak değil de özel olarak ölçülmeleri gerekmektedir. Dil öğrenimi bağlamında, öğrencilerin İngilizce dersinin kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarını belirlemek, yabancı dil öğretimi konusunda daha geniş bir bakış açısı sunacağı düşüncesinden hareketle, bu araştırmada, önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları (bilgi-kavrama-uygulama) kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır:

1. Önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilgi düzeyinde yer alan kazanımlarla ilgili özyeterlik algıları ne düzeydedir?
2. Önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi kavrama düzeyinde yer alan kazanımlarla ilgili özyeterlik algıları ne düzeydedir?
3. Önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi uygulama düzeyinde yer alan kazanımlarla ilgili özyeterlik algıları ne düzeydedir?

Yöntem

Bu bölümde, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarının belirlenmesi amaçladığından, genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modellerinde amaç, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekli ile betimlemektir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkındaki genel yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018–2019 bahar yarıyılında bir devlet üniversitesi meslek yüksekokulunda öğrenim gören ve birinci sınıfa devam eden öğrenciler oluşturmuştur. Toplam 160 öğrenciye ölçme aracı uygulanmış ve tüm formlar değerlendirmeye alınmıştır. Öğrenciler, çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır. Öğrencilerle ilgili demografik özellikler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubunun demografik özellikleri

Demografik Özellikleri		f	%
Cinsiyet	Erkek	91	56.9
	Kız	69	43.1
Yaş	18-20	85	53.1
	21-23	64	40
	24 ve üstü	11	6.9
Program	Aşçılık	48	30
	Turist Rehberliği	40	25
	Turizm ve Otel İşletmeciliği	34	21.3
	Turizm ve Seyahat Hizmetleri	20	12.5
	Kültürel Miras ve Turizm	12	7.5
	Turizm Animasyonu	6	3.7
Vize Notu	Düşük (1-49)	95	59.4
	Orta (50-65)	43	26.9
	Yüksek (66-100)	22	13.8
Toplam		160	100

Öğrencilerin demografik özellikleri (Tablo 1) incelendiğinde; öğrencilerin %56.9'unun erkek ve %43.1'inin kız olduğu; % 53.1'inin 18 ile 20 yaş aralığında, %40'ının 21 ile 23 yaş arasında ve %6.9'unun 24 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %30'u Aşçılık, %25'i Turist Rehberliği, %21.3'ü Turizm ve Otel İşletmeciliği, %12.5'i Turizm ve Seyahat Hizmetleri, %7.5'i Kültürel Miras ve Turizm ve %3.7'si Turizm Animasyonu programlarında öğrenim görmektedir. Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %59.4'ünün son girdikleri İngilizce dersi vizesinden 1 ile 49 arasında, %26.9'unun 50 ile 65 arasında ve sadece %13.8'inin de 66 ile 100 arasında bir not aldığı görülmektedir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri, İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları (bilgi-kavrama-uygulama) kazanımları dikkate alınarak araştırmacı tarafından hazırlanan anket ve kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Anketin geliştirilmesinde, ilk işlem olarak önlisans düzeyi İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanlarının bilgi, kavrama ve uygulama düzeyleri ile ilgili kazanımlar araştırmacı tarafından belirlenmiştir. Daha sonra, belirlenen kazanımlar arasından en genel olanlar 2 program geliştirme uzmanının görüşleri alınarak seçilmiştir. Ardından, literatür taraması yapılmış ve farklı özyeterlik ölçeklerinde bulunan ifadelerden faydalanarak, İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları dikkate alınarak belirlenen kazanımlar, öğrencilerin özyeterlik algularını belirleyecek ifadeler haline getirilmiştir. Bu ifadeler, tekrar 2 program geliştirme uzmanının görüşüne sunulmuş ve ankete son hali verilmiştir. Anket, beşli likert tipinde hazırlanmış 32 madde içermektedir. Her ifadenin karşısında "Bana hiç uymuyor", "Bana çok az uyuyor", "Bana uyuyor", "Bana oldukça uyuyor" ve "Bana tamamen uyuyor" seçenekleri yer almaktadır. Araştırmada ankette yer alan ve bilgi düzeyini oluşturan 9 ifadenin Cronbach Alfa

güvenirlilik katsayısı .91; kavrama düzeyini oluşturan 12 ifadenin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı .93; uygulama düzeyini oluşturan 11 ifadenin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı .92 ve ankette yer alan toplam 32 ifadenin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı .97 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizi için SPSS 20 paket programı kullanılmıştır. Veriler, yüzde, frekans, aritmetik ortalama ve standart sapma puanları kullanılarak çözümlenmiştir. Geliştirilen anketten elde edilen aritmetik ortalama puanların değerlendirilmesi ve yorumlanmasında, Tekin (2002) tarafından önerilen ve eğitimde birçok araştırmada kullanılan (Evin Gencil ve Satmaz, 2017; Çavuşoğlu Deveci vd., 2016; Yaman ve Tekin, 2010; Dede ve Yaman, 2008; Yenilmez, 2008) aralık genişliği formülü (dizi genişliği/yapılacak grup sayısı) kullanılmıştır. Diğer bir ifadeyle, anketten alınabilecek en yüksek (5) ve en düşük puan (1) farkının Likert grup sayısına (5) oranıyla ölçek aralığı genişliği hesaplanmıştır. Araştırma bulgularının değerlendirilmesinde esas alınan aritmetik ortalama aralıkları aşağıdaki gibidir:

- 1-1.80: "Bana hiç uymuyor",
- 1.81-2.60: "Bana çok az uyuyor",
- 2.61-3.40: "Bana uyuyor",
- 3.41-4.20: "Bana oldukça uyuyor" ve
- 4.21-5.00: "Bana tamamen uyuyor".

Bulgular

Bu bölümde araştırmanın amaç ve alt amaçları yönünde elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Öğrencilerin Bilişsel Öğrenme Alanları ile İlgili Genel Özyeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan 160 öğrencinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarına yönelik aritmetik ortalama ve standart sapma puanları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin bilişsel öğrenme alanları ile ilgili genel özyeterlik algıları

	N	X	SS
Bilgi Düzeyi Özyeterlik Algısı	160	2.88	.81
Kavrama Düzeyi Özyeterlik Algısı	160	2.57	.75
Uygulama Düzeyi Özyeterlik Algısı	160	2.49	.72
Genel Özyeterlik Algısı	160	2.79	.76

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin bilgi düzeyi özyeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamasının 2.88, standart sapmasının .81; kavrama düzeyi özyeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamasının 2.57, standart sapmasının .75 olarak; uygulama düzeyi özyeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamasının 2.49, standart sapmasının .72 olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğrencilerin bilişsel öğrenme alanları kazanımlarına yönelik genel özyeterlik algı puanlarının aritmetik ortalamasının 2.79, standart sapmasının da .76 olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgular, önlisans öğrencilerinin bilgi düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının “Bana uyuyor”, kavrama ve uygulama düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının “Bana çok az uyuyor” ve genel özyeterlik algılarının “Bana uyuyor” düzeyinde olduğunu göstermektedir.

Öğrencilerin Bilgi Düzeyinde Yer Alan Kazanımlarla İlgili Özyeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Önlisans öğrencilerinin bilgi düzeyinde yer alan ifadelerle verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin bilgi düzeyinde yer alan ifadelerle ilgili özyeterlik algıları

Bilişsel Öğrenme Alanı	X
Bilgi Düzeyi Özyeterlik Algısı	2.88
1. Derste geçen İngilizce bir kelimenin Türkçe karşılığını söyleyebilirim.	3.06
2. Türkçe bir kelimenin derste geçen İngilizce karşılığını söyleyebilirim.	2.88
3. Derste geçen İngilizce bir kelimeyi duyduğumda, doğru yazabilirim.	3.27
4. Derste geçen İngilizce bir kelimeyi gördüğümde, doğru telaffuz edebilirim.	3.09
5. Derste geçen İngilizce kelimelerle bu kelimelerin İngilizce açıklamalarını eşleştirebilirim.	2.75
6. Derste geçen bir sorunun cevabını, derste geçen şekliyle verebilirim.	<u>2.74</u>
7. Gramerle ilgili bir kuralı, derste geçtiği şekliyle söyleyebilirim.	<u>2.61</u>
8. Verilen bir gramer kuralıyla ilgili derste geçen bir örnek verebilirim.	<u>2.65</u>
9. Derste dinlediğim bir konuşmada, duyduklarımı aynen yazabilirim.	2.85

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında en yüksek ortalamaya sahip ifadeler sırasıyla “Derste geçen İngilizce bir kelimeyi duyduğumda, doğru yazabilirim.” (X=3.27), “Derste geçen İngilizce bir kelimeyi gördüğümde, doğru telaffuz edebilirim.” (X=3.09) ve “Derste geçen İngilizce bir kelimenin Türkçe karşılığını söyleyebilirim.” (X=3.06) ifadeleridir. Verilen cevaplar arasında, en düşük ortalamaya sahip ifadeler ise sırasıyla “Gramerle ilgili bir kuralı, derste geçtiği şekliyle söyleyebilirim.” (X=2.61), “Verilen bir gramer kuralıyla ilgili derste geçen bir örnek verebilirim.” (X=2.65) ve “Derste geçen bir sorunun cevabını, derste geçen şekliyle verebilirim.” (X=2.74) ifadeleridir. Bu bulgulardan hareketle, hem en yüksek hem en düşük ortalamaya sahip altı ifadenin de “Bana uyuyor” düzeyinde olduğu görülmektedir. Ayrıca, Tablo 3 incelendiğinde, bilgi düzeyinde yer alan “Derste geçen İngilizce kelimelerle bu kelimelerin İngilizce açıklamalarını eşleştirebilirim.” (X=2.75), “Derste dinlediğim bir konuşmada, duyduklarımı aynen

yazabilirim." (X=2.85) ve "Türkçe bir kelimenin derste geçen İngilizce karşılığını söyleyebilirim." (X=2.88) ifadelerinin de "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu görülmektedir.

Öğrencilerinin Kavrama Düzeyinde Yer Alan Kazanımlarla İlgili Özyeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Önlisans öğrencilerinin kavrama düzeyinde yer alan ifadelere verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerinin kavrama düzeyinde yer alan ifadelerle ilgili özyeterlik algıları

Bilişsel Öğrenme Alanı	X
Kavrama Düzeyi Özyeterlik Algısı	2.57
1. Öğretim elemanının verdiği komutu anlayabilirim.	3.21
2. Derste okuduğum İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim.	<u>2.23</u>
3. Derste okuduğum İngilizce bir metni, kendi cümlelerimle özetleyebilirim.	<u>2.42</u>
4. Verilen bir gramer kuralıyla ilgili yeni bir örnek verebilirim.	2.63
5. Bir örnek verildiğinde, doğru gramer kuralını söyleyebilirim.	2.47
6. Derste dinlediğim İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim.	<u>2.33</u>
7. Derste dinlediğim İngilizce bir metni kendi cümlelerimle özetleyebilirim.	2.48
8. Verilen olumlu bir cümleyi, olumsuz cümle haline getirebilirim.	3.40
9. Verilen olumsuz bir cümleyi, olumlu cümle haline getirebilirim.	3.40
10. Verilen olumlu bir cümleyi, soru cümlesi haline getirebilirim.	3.25
11. Derste geçen İngilizce bir kelimeyle anlamlı bir cümle kurabilirim.	2.93
12. Derste geçen gramer kurallarına uygun cümleler yazabilirim.	2.69

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında en yüksek ortalamaya sahip ifadeler sırasıyla "Verilen olumlu bir cümleyi, olumsuz cümle haline getirebilirim." (X=3.40), "Verilen olumsuz bir cümleyi, olumlu cümle haline getirebilirim." (X=3.40) ve "Verilen olumlu bir cümleyi, soru cümlesi haline getirebilirim." (X=3.25) ifadeleridir. Öğrenci cevapları arasında, en düşük ortalamaya sahip ifadeler ise sırasıyla "Derste okuduğum İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim.", (X=2.23), "Derste dinlediğim İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim." (X=2.33) ve "Derste okuduğum İngilizce bir metni, kendi cümlelerimle özetleyebilirim." (X=2.42) ifadeleridir. Bu bulgular en yüksek ortalamaya sahip üç ifadenin "Bana uyuyor" düzeyinde; en düşük ortalamaya sahip üç ifadenin de "Bana çok az uyuyor" düzeyinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Tablo 4 incelendiğinde, kavrama düzeyinde yer alan diğer ifadelerden "Bir örnek verildiğinde, doğru gramer kuralını söyleyebilirim." (X=2.47) ve "Derste dinlediğim İngilizce bir metni kendi cümlelerimle özetleyebilirim." (X=2.48) ifadelerinin "Bana çok az uyuyor" düzeyinde; "Verilen bir gramer kuralıyla ilgili yeni bir örnek verebilirim." (X=2.63), "Derste geçen gramer kurallarına uygun cümleler yazabilirim." (X=2.69), "Derste geçen İngilizce bir kelimeyle anlamlı bir

cümle kurabilirim." (2.93) ve "Öğretim elemanının verdiği komutu anlayabilirim." (X=3.21) ifadelerinin "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Uygulama Düzeyinde Yer Alan Kazanımlarla İlgili Özyeterlik Algılarına İlişkin Bulgular

Önlisans öğrencilerinin uygulama düzeyinde yer alan ifadelere verdikleri cevapların aritmetik ortalamaları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin uygulama düzeyinde yer alan ifadelerle ilgili özyeterlik algıları

Bilişsel Öğrenme Alanı	X
Uygulama Düzeyi Özyeterlik Algısı	2.49
1. Öğretim elemanının verdiği İngilizce bir komutun gerektirdiği davranışı gösterebilirim.	3.10
2. Derste geçen İngilizce bir kelimeyi farklı cümlelerde boş bırakılan yerlere yazabilirim.	3.10
3. İngilizce konuşurken, sorulan sorulara doğru cevaplar verebilirim.	2.72
4. Derste okuduğum İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim.	2.89
5. Derste dinlediğim İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim.	2.78
6. Derste geçen bir metni/konuşmayı vurgu ve tonlamaya dikkat ederek doğru okuyabilirim.	2.83
7. Sonu boş bırakılan bir cümleyi, anlamlı bir biçimde tamamlayabilirim.	2.70
8. İngilizce bir konuda bir kompozisyon yazabilirim/konuşabilirim.	2.08
9. Yazdığım İngilizce bir paragrafta noktalama işaretlerini doğru kullanabilirim.	2.45
10. İngilizce bir parça okuduğumda bilmediğim kelimeleri doğru tahmin edebilirim.	2.80
11. Verilen bir cümleyi, aynı anlama gelecek şekilde farklı bir yapıda yeniden yazabilirim/söyleyebilirim.	2.41

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin verdikleri cevaplar arasında en yüksek ortalamaya sahip ifadeler sırasıyla "Öğretim elemanının verdiği İngilizce bir komutun gerektirdiği davranışı gösterebilirim." (X=3.10), "Derste geçen İngilizce bir kelimeyi farklı cümlelerde boş bırakılan yerlere yazabilirim." (X=3.10) ve "Derste okuduğum İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim." (X=2.89) ifadeleridir. Verilen cevaplar arasında, en düşük ortalamaya sahip ifadeler ise sırasıyla "İngilizce bir konuda bir kompozisyon yazabilirim/konuşabilirim." (X=2.08), "Verilen bir cümleyi, aynı anlama gelecek şekilde farklı bir yapıda yeniden yazabilirim/söyleyebilirim." (X=2.41) ve "Yazdığım İngilizce bir paragrafta noktalama işaretlerini doğru kullanabilirim." (X=2.45) ifadeleridir. Bu bulgular, en yüksek ortalamaya sahip ifadelerin "Bana uyuyor" düzeyinde; en düşük ortalamaya sahip ifadelerin "Bana çok az uyuyor" düzeyinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, en yüksek ve en düşük ortalama dışındaki "Sonu boş bırakılan bir cümleyi, anlamlı bir biçimde tamamlayabilirim." (X=2.70), "İngilizce konuşurken, sorulan sorulara doğru cevaplar verebilirim." (X=2.72), "Derste dinlediğim İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim." (X=2.78), "İngilizce bir parça okuduğumda bilmediğim kelimeleri doğru tahmin edebilirim." (X=2.80) ve "Derste geçen bir metni/konuşmayı

vurgu ve tonlamaya dikkat ederek doğru okuyabilirim." (X=2.83) ifadelerinin de "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanları kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarının belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, öğrencilerin bilgi düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının "Bana uyuyor", kavrama ve uygulama düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının "Bana çok az uyuyor" ve genel özyeterlik algılarının "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin bilgi, kavrama, uygulama ve genel özyeterlik seviyelerinin ortalama ve ortalamanın altı düzeyde olduğunu yansıtmaktadır. Bu sonuç, çalışma grubunun özelliklerinde yer alan ve öğrencilerin büyük çoğunluğunun son girdikleri İngilizce dersi vizesinden 1 ile 49 arasında bir not almalarıyla da uyumludur. Çünkü düşük özyeterlik algısı başarının da düşük olmasıyla sonuçlanmaktadır. Schunk (1984) öz-yeterlik algıları yüksek olan öğrencilerin daha başarılı olduğu ve öz-yeterlik algıları düşük olan öğrencilerin başarı düzeylerinin düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca öğrencilerin öz-yeterlik algılarının geliştirilmesinin yapılacak göreve bağlılığı sağladığı, daha büyük başarılar edinmelerine destek olduğu, diğer yandan öz-yeterlik algılarındaki zayıflamanın daha az bağlılık ve daha düşük başarıyı beraberinde getirdiği ortaya konmuştur (Schunk, 1984). Dolayısıyla, bu sonuç, çalışma bulgularının birbiri içinde tutarlı ve alanyazındaki çalışmalarla paralel olduğunu yansıtmaktadır.

Genel olarak, yükseköğretimde verilen zorunlu İngilizce dersinin kazanımları dikkate alındığında, bu kazanımların öğrencilerin daha alt eğitim kademelerinde edinmeleri gereken kazanımlardan çok da farklı olmadığı anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan öğrenciler, ilkokul dördüncü sınıftan itibaren İngilizce dersi almaktadırlar ve farklı materyal ve öğretim yöntemleri kullanılmış olsa bile, genelde aynı konuları öğrenmektedirler. Aslında, bu durumda öğrencilerin özyeterlik algılarının oldukça yüksek olması beklenir. Ancak durum bunun tam tersidir. Bu durum, öğrencilerin düşük özyeterlik algılarının ilkokul dördüncü sınıftan itibaren aynı konularla karşılaşmalarından dolayı artık bu dersten ve dersin içeriğinden sıkılmalarından kaynaklanmış olabilir. British Council ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV)'nın 2014 yılında yayınladıkları "Türkiye'deki Devlet Okullarında İngilizce Dilinin Öğretimine İlişkin Ulusal İhtiyaç Analizi" başlıklı rapora göre, sınıflar ilerledikçe aynı müfredatın tekrarlanması ve öğretmenlerin müfredatı takip etmeye zorunlu olmalarının bir sonucu olarak, öğrenciler eğitim sisteminde ilerledikçe kendi İngilizce düzeylerini daha düşük olarak değerlendirmektedirler.

Çalışma bulgularına göre, öğrenciler bilgi düzeyi kazanımlarda daha yüksek özyeterlik seviyesine sahiptirler. Öğrencilerin kavrama düzeyine yönelik özyeterlik algıları, bilgi düzeyine göre daha düşük ve uygulama düzeyine yönelik özyeterlik

algıları da kavrama düzeyine göre daha düşüktür. Öğrencilerin kavrama ve uygulama düzeyindeki düşük özyeterlik algılarının genel özyeterlik algılarının da düşük olmasına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç, öğrencilerin test odaklı eğitim sistemi nedeniyle, sadece bilgi düzeyi kazanımlara ağırlık vermelerinin bir sonucu olarak yorumlanabilir. Çünkü, bu çalışma önlisans birinci sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür ve bu öğrenciler bir önceki yıl üniversite giriş sınavıyla öğrenim gördükleri programlara yerleşmiş öğrencilerdir. Öğrencilerin tüm öğrenim hayatları boyunca test odaklı öğrenim görmeleri sebebiyle, bu tecrübelerini üniversite öğrenimlerine de taşımaları oldukça doğal bir sonuçtur. British Council ve TEPAV'ın raporuna göre, öğrenciler öğrenim hayatlarında yaklaşık 1000 saatten fazla ders almalarına rağmen liseden mezun olurken İngilizceyi konuşup anlamakta başarısızdırlar. Öğrencilerin liseden mezun olmadan İngilizceyi öğrenmede başarısız olmaları yükseköğretimdeki yabancı dil performanslarını olumsuz etkilemektedir. Çünkü öğrenciler İngilizce olarak iletişim kurmayı ve dile işlevsellik kazandırmayı öğrenememektedirler. İlköğretim ve ortaöğretimde, öğrenciler öğretmenlerin sorularının (ders kitabı tipinde, sadece bir tek "doğru" cevabı olan sorular) nasıl yanıtlayacaklarına, bir ders kitabındaki yazılı alıştırmaları nasıl tamamlayacaklarına ve gramer tabanlı bir testi nasıl geçeceklerine odaklanmaktadır. Dolayısıyla, doğru/yanlış cevap seçeneklerinin olduğu gramer tabanlı sınavlar/gramer testleri, 4. sınıftan itibaren öğretim ve öğrenim sürecini yönlendirmektedir. Bu tür sınıf içi uygulamalar, bütün İngilizce derslerinde egemen durumdadır ve öğrencilerin İngilizceyi konuşup anlamada başarısız olmalarına neden olmaktadır (British Council ve TEPAV, 2014). Dolayısıyla, öğrencilerin daha üst düzey bilişsel alan kazanımlarını elde edebilmesi ve bunun için daha yüksek özyeterlik algılarına sahip olmaları için İngilizce derslerinde dil öğreniminin özellikle turizm hizmet sektörü için gerekliliği hakkında farkındalık oluşturacak etkinlikler düzenlenmesi, örnek olaylarla bu farkındalığın arttırılması önerilebilir.

Bilgi düzeyi kazanımlarla ilgili olarak, en yüksek ortalamaya sahip ifadenin "Derste geçen İngilizce bir kelimeyi duyduğumda, doğru yazabilirim." ifadesi olduğu; bunu "Derste geçen İngilizce bir kelimeyi gördüğümde, doğru telaffuz edebilirim." ve "Derste geçen İngilizce bir kelimenin Türkçe karşılığını söyleyebilirim." ifadelerinin takip ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bilgi düzeyi kazanımlarla ilgili en düşük ortalamaya sahip ifadenin "Gramerle ilgili bir kuralı, derste geçtiği şekliyle söyleyebilirim." ifadesi olduğu; bunu "Verilen bir gramer kuralıyla ilgili derste geçen bir örnek verebilirim." ve "Derste geçen bir sorunun cevabını, derste geçen şekliyle verebilirim." ifadelerinin izlediği anlaşılmıştır. Bu ifadelerin aritmetik ortalamaları dikkate alındığında, hem en yüksek hem en düşük ortalamaya sahip altı ifadenin de "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuç, Ersungur (2013)'un dile getirdiği gibi, öğrencilerin İngilizce derslerini sadece birinci sınıfta almalarından dolayı bu dersleri önemsememelerinden kaynaklanmış olabilir. Bu sonuçlara ek olarak, bilgi düzeyinde yer alan diğer üç ifadenin de "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu

bulgular, öğrencilerin bilgi düzeyi özyeterlik algılarının, diğer bilişsel öğrenme alanlarına göre en yüksek ortalamaya sahip alan olmasına rağmen, orta düzeyde olduğunu yansıtmaktadır. Bu durum, öğrencilerin İngilizce dersini kendilerini geliştirmekten ziyade sadece alınması gereken bir ders olarak görmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Parker (2012)'e göre öğrenciler, dil öğrenmeye başladıklarında çok hevesli ve katılımcıdır ve bir şeyler öğrenmeye çalışırlar. Ancak yıllar geçtikte dilbilgisi odaklı ve ağırlıklı mekanik alıştırmaya dayalı İngilizce öğretimini formüllere dayalı bir matematik problemi gibi görmeye başladıkları için ya İngilizce derslerinden nefret etmeye ya da İngilizce dersini yok saymaya başlarlar. Bu durumda, öğrenciler yabancı dili öğrenme amacından vazgeçip sadece ne yapıp edip dersi geçme hedefine kilitlenmektedirler (Parker, 2012). Nitekim Gök Çatal, Şahin ve Çelik (2018)'in altıncı, yedinci ve sekizinci sınıf öğrencileriyle yaptıkları çalışmada, öğrenciler sınavı iyi bir notla geçmeyi amaçladıkları için İngilizce çalıştıklarını ifade etmişlerdir.

Kavrama düzeyi kazanımlarla ilgili olarak, en yüksek ortalamaya sahip iki ifadenin "Verilen olumlu bir cümleyi, olumsuz cümle haline getirebilirim." ve "Verilen olumsuz bir cümleyi, olumlu cümle haline getirebilirim." olduğu bunları "Verilen olumlu bir cümleyi, soru cümlesi haline getirebilirim." ifadesinin takip ettiği bulgusuna ulaşılmıştır. Kavrama düzeyi kazanımlarla ilgili en düşük ortalamaya sahip ifadelerin "Derste okuduğum İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim." ve "Derste dinlediğim İngilizce bir metnin ana fikrini İngilizce bir cümleyle söyleyebilirim." ifadeleri olduğu ve bunları "Derste okuduğum İngilizce bir metni, kendi cümlelerimle özetleyebilirim." ifadesinin izlediği anlaşılmıştır. Bu bulgular en yüksek ortalamaya sahip üç ifadenin "Bana uyuyor" düzeyinde; en düşük ortalamaya sahip üç ifadenin de "Bana çok az uyuyor" düzeyinde olduğunu yansıtmaktadır. Kavrama düzeyinde yer alan iki ifadenin ("Bir örnek verildiğinde, doğru gramer kuralını söyleyebilirim." ve "Derste dinlediğim İngilizce bir metni kendi cümlelerimle özetleyebilirim." ifadeleri) "Bana çok az uyuyor" düzeyinde; diğer dört ifadenin de ("Verilen bir gramer kuralıyla ilgili yeni bir örnek verebilirim.", "Derste geçen gramer kurallarına uygun cümleler yazabilirim.", "Derste geçen İngilizce bir kelimeyle anlamlı bir cümle kurabilirim." ve "Öğretim elemanının verdiği komutu anlayabilirim." ifadeleri) "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin kavrama düzeyi kazanımlarla ilgili olarak, yüksek özyeterlik algılarına sahip oldukları ifadeler dikkate alındığında, bu ifadelerin daha çok mekanik olarak yerine yetirilebilecek ve kavrama düzeyinin en alt basamağı olan "çevirme" alt basamağına ait kazanımları işaret ettiği görülmektedir. Öğrencilerin düşük özyeterlik algılarına sahip oldukları ifadeler dikkate alındığında, bu ifadelerin kavrama düzeyinin daha üst basamakları olan "yorumlama" ve "öteleme" alt basamaklarına ait kazanımları içerdiği anlaşılmaktadır. Bu bulgular doğrultusunda, öğrencilerin bilişsel öğrenme alanlarının üst düzeylerine çıktıkça özyeterlik algılarının düşmesinin yanı sıra, aynı öğrenme alanının üst basamaklarına çıktıkça

da özyeterlik algılarının düştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Ocak ve Akkaş Baysal (2016)'ın yaptığı çalışmada öğrencilerin okuma-anlama, dinleme, yazma ve konuşma becerilerine yönelik özyeterlik algılarının "bana uyuyor" düzeyinde olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin dil becerilerine yönelik özyeterlik algılarının ortalamaları incelendiğinde, sırasıyla okuma-anlama, dinleme, yazma ve konuşma becerilerine doğru ortalamaların düştüğü anlaşılmıştır. Bu da, öğrencilerin pasif alıcı oldukları okuma-anlama ve dinleme becerilerinde daha yüksek ancak öğrencilerin aktif olarak üretim yaptıkları yazma ve konuşma becerilerinde daha düşük özyeterlik algılarına sahip olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle, bu bulgu öğrencilerin daha üst düzey kazanım gerektiren becerilere doğru ilerledikçe özyeterlik algılarının düştüğünü yansıtmaktadır. Dolayısıyla, çalışma bulgusunun Ocak ve Akkaş Baysal (2016)'ın araştırma bulgularıyla örtüştüğü söylenebilir. Özellikle günlük hayatlarında kullanmadıkları yabancı dil öğreniminde, öğrencilerin daha üst düzey kazanımlara ulaşmaları için daha fazla zaman ayırmaları ve daha fazla çaba göstermeleri gerekmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde, bu sonuç öğrencilerin ders dışı çalışma sürelerinin yetersizliğinden kaynaklanmış olabilir.

Uygulama düzeyi kazanımlarla ilgili olarak, en yüksek ortalamaya sahip iki ifadenin "Öğretim elemanının verdiği İngilizce bir komutun gerektirdiği davranışı gösterebilirim." ve "Derste geçen İngilizce bir kelimeyi farklı cümlelerde boş bırakılan yerlere yazabilirim." ifadeleri olduğu; bu ifadeleri "Derste okuduğum İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim." ifadesinin takip ettiği tespit edilmiştir. Uygulama düzeyi kazanımlarla ilgili olarak, en düşük ortalamaya sahip ifadenin "İngilizce bir konuda bir kompozisyon yazabilirim/konuşabilirim." ifadesi olduğu; bu ifadeyi "Verilen bir cümleyi, aynı anlama gelecek şekilde farklı bir yapıda yeniden yazabilirim/söyleyebilirim." ve "Yazdığım İngilizce bir paragrafta noktalama işaretlerini doğru kullanabilirim." ifadelerinin izlediği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, en yüksek ortalamaya sahip ifadelerin "Bana uyuyor" düzeyinde; en düşük ortalamaya sahip ifadelerin "Bana çok az uyuyor" düzeyinde olduğunu göstermektedir. En yüksek ve en düşük ortalama dışında kalan diğer tüm ifadelerin de ("Sonu boş bırakılan bir cümleyi, anlamlı bir biçimde tamamlayabilirim.", "İngilizce konuşurken, sorulan sorulara doğru cevaplar verebilirim.", "Derste dinlediğim İngilizce bir metinle ilgili sorulara cevap verebilirim.", "İngilizce bir parça okuduğumda bilmediğim kelimeleri doğru tahmin edebilirim." ve "Derste geçen bir metni/konuşmayı vurgu ve tonlamaya dikkat ederek doğru okuyabilirim.") "Bana uyuyor" düzeyinde olduğu anlaşılmaktadır. Bu bulgular dikkate alındığında, kavrama düzeyinde olduğu gibi, öğrencilerin daha alt basamaklara ait kazanımlarda daha yüksek özyeterlik algılarına ve daha üst basamaklara ait kazanımlarda daha düşük özyeterlik algılarına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. British Council ve TEPAV'ın hazırladıkları rapor (2014) sonuçlarına göre, meslek lisesi öğrencilerinin kendi İngilizce düzeylerine yönelik algılarının genel lise öğrencilerine göre daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın çalışma grubunu bir meslek yüksekokulunda öğrenim gören önlisans

öğrencileri oluşturmaktadır ve bu öğrenciler de meslek lisesi öğrencileri gibi düşünerek İngilizce ile ilgili özyeterlik algılarının düşük olduğunu ifade etmiş olabilirler. Çalışma bulgularından yola çıkılarak, öğrencilerin özyeterlik algılarının artırılması gerektiği anlaşılmaktadır. Burada en büyük görev de İngilizce öğretmen ve öğretim elemanlarına düşmektedir. Senemoğlu (2005)'nin görüşlerinden hareketle, öğrencilerin özyeterlik algılarının artırılması için öğretmenlerin ve öğretim elemanlarının öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına uygun öğretim yapmaları, her öğrencinin özelliklerine uyabilecek çeşitli etkinlikleri kullanmaları, öğrencileri birbirleriyle kıyaslayacak değerlendirme yaklaşımlarından kaçınmaları ve işbirlikçi öğrenme yaklaşımını daha fazla kullanmaları önerilebilir.

Bu çalışma, çalışmada kullanılan ölçme aracı ile sınırlıdır. Ölçme aracı, sadece önlisans öğrencilerinin İngilizce dersi bilişsel öğrenme alanlarının bilgi, kavrama ve uygulama basamakları kazanımları ile ilgili özyeterlik algılarını belirlemek amacıyla, bu çalışma için araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca, çalışmanın sadece bir meslek yüksekokulunda öğrenim gören önlisans öğrencileri ile yürütülmüş olması da çalışmanın sınırlıkları arasındadır. Bu çalışmada elde edilen sonuçların genellenebilmesi veya karşılaştırma yapılabilmesi için, farklı meslek yüksekokullarında da benzer çalışmaların yürütülmesi önerilebilir. Lisans düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin bilişsel öğrenme alanlarına yönelik özyeterlik algılarının da benzer olup olmadığı, lisans öğrencileriyle yürütülecek çalışmalarla belirlenebilir. Önlisans öğrencilerinin İngilizce dil becerileri (dinleme, okuma, konuşma ve yazma) ile ilgili özyeterlik algılarının belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütülebilir.

Öğrencilerin derste gösterecekleri çaba ve özellikle uygulama düzeyi kazanımlara yönelik özyeterlik algılarının artmasına katkı sağlayacağı fikrinden hareketle, öğrencilerin öğrenci değişim programları, gençlik programları ve çeşitli projeler hakkında bilgilendirilmeleri önerilebilir. Ayrıca, araştırmaya katılan öğrencilerin genellikle turizm ile ilgili programlarda öğrenim gören öğrenciler olduğu dikkate alındığında, öğrencilerin bu dersi sadece ders olarak değil, kendi gelecekleri ve meslek hayatları boyunca gerekli olacak bir beceriyi elde etmek için bir fırsat olduğu sürekli hatırlatılarak, derslere etkin bir biçimde katılmaları, ders dışında daha fazla zaman ayırmaları ve çaba göstermeleri sağlanarak özyeterlik düzeylerini arttırmalarına yardımcı olunabilir.

Kaynaklar

- Bacanlı, H. (1999). *Duyuşsal davranış eğitimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Bloom, B. S. (Ed.) (1956). *Taxonomy of educational objectives. The classification of educational goals. Handbook I: Cognitive domain*. New York: Longmans, Gren and Company Inc.

- British Council ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı [TEPAV]. (2014). *Türkiye'deki Devlet Okullarında İngilizce Dilinin Öğretimine İlişkin Ulusal İhtiyaç Analizi*. Ankara: Yorum Basın Yayın.
- Çavuşoğlu Deveci, C., Arslan Buyruk, A., Erdoğan, P. ve Yücel Toy, B. (2016). İngilizce konuşma becerisinin öğretimine ilişkin ihtiyaçların değerlendirilmesi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 11(14), 915-934.
- Dede, Y. ve Yaman, S. (2008). Fen öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 2(1), 19-37.
- Demirel, Ö. (2004). *Kuramdan uygulamaya eğitimde program geliştirme* (7. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2010). *Öğretim ilke ve yöntemleri: Öğretme sanatı* (16. Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Ersungur, M. (2013). Çukurova Üniversitesi'nde okutulan zorunlu yabancı dil İngilizce dersi. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(1), 371-380.
- Evin Gencil, İ. ve Satmaz, İ. (2017). Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumları. *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 7(14), 49-61.
- Gök Çatal, Ö., Şahin, H. ve Çelik, F. (2018). 6, 7 ve 8. sınıflarda İngilizce öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunların incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 123-136.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi* (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2009). *Program geliştirme ve öğretim* (24. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ocak, G. ve Akkaş Baysal, E. (2016). Öğrencilerin dil öğrenme stratejileri ve İngilizce özyeterlik inançlarının incelenmesi: Afyonkarahisar ili örneği. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 44, 91-110.
- Paker, T. (2012). Türkiye'de neden yabancı dil (İngilizce) öğretmiyoruz ve neden öğrencilerimiz iletişim kurabilecek düzeyde İngilizce öğrenemiyor? *Pamukkale University Journal of Education*, 32(2), 89-94.
- Scholz, U., Dona, B. G., Sud, A. & Schwarzer, R. (2002). Is general self-efficacy a universal construct? *European Journal of Psychological Assessment*, 18(3), 242-251.
- Schunk, D. H. (1984). Self-efficacy and achievement behaviors. *Educational Psychologist*, 19, 48-58.
- Senemoğlu, N. (2005). *Gelişim, öğrenme ve öğretim* (12. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Sönmez, V. (2004). *Program geliştirmede öğretmen el kitabı* (11. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tekin, H. (2002). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayıncılık.
- Yaman, S. ve Tekin, S. (2010). Öğretmenler için hizmet-içi eğitime yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Bayburt Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(I-II), 76-87.

Yenilmez, K. (2008). Open primary education school students' opinions about mathematics television programmes. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 9(4), 176-189.